

Beleidsplan Windenergie Deventer

Beleidsplan Windenergie Deventer

9 februari 2004
Gemeente Deventer, afdelingen Milieu en Ruimtelijke Ordening

Beleidsplan windenergie Deventer

Inleiding

Burgemeester en Wethouders van Deventer hebben op 25 juli 2000 met betrekking tot windenergie besloten een beleidsplan windenergie te ontwikkelen waarin met name worden uitgewerkt:

- De mogelijkheden voor windturbines op en in de directe omgeving van de te ontwikkelen bedrijventerreinen A1 en Colmschate Noord (inmiddels wordt voor dit terrein de naam Linderveld gebruikt);
- Een toetsingkader voor de plaatsing van windturbines op en in de nabijheid van bestaande bedrijventerreinen.

Bij dit plan is als bijlage bijgevoegd een indicatieve kaart met potentiële locaties voor windenergie in de gemeente Deventer.

Dit beleidsplan is mede tot stand gekomen door ambtelijk overleg met de provincie Overijssel, Natuur en Milieu Overijssel, Stimulant, Milieu Overleg Deventer en de gemeenten Bathmen, Gorssel en Raalte.

Horizontale windenergie, windenergie die wordt opgewekt door systemen op schuine of platte daken in de bebouwde omgeving, komt in deze notitie niet aan de orde. Deze vorm van windenergie staat nog in de kinderschoenen en de opbrengst ervan is nog erg laag in verhouding tot de kosten van deze systemen. Bij een evaluatie van dit beleid zal opnieuw naar deze vorm van windenergie worden gekeken.

Landelijke en provinciale afspraken

Met het ondertekenen van de Bestuursvereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie (BLOW) in juli 2001 hebben het Rijk, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging Nederlandse Gemeenten afgesproken zich in te spannen voor het realiseren van tenminste 1.500 Megawatt aan windvermogen in Nederland. Voor Overijssel is hierin een inspanningsverplichting van tenminste 30 Megawatt opgenomen. Deelname aan windenergie door gemeenten is dus niet meer vrijblijvend!

De Provincie heeft ervoor gekozen het beleid in eerste instantie te richten op het realiseren van een flink aandeel van de windenergie-opgave van 30 Megawatt met vijf gemeenten in het noordoosten van de provincie. Daarnaast wordt aangegeven dat men goede initiatieven elders in Overijssel ook wil kunnen honoreren, omdat de taakstelling van 30 Mw een minimum betreft.

Iedere gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid voor haar energiebeleid. Deze verantwoordelijkheid kan de gemeente Deventer goed invullen door enkele windturbines te plaatsen.

In het geldende Streekplan Overijssel 2000+ is een interim-beleid van de provincie Overijssel voor windenergie opgenomen. Daarin is aangegeven dat:

- solitaire windturbines alleen worden toegestaan bij bedrijventerreinen
- dat medewerking aan clusters van turbines alleen wordt verleend indien:
 - een afwijkingsprocedure wordt gevolgd (GS vragen PPC en statencommissie om advies);

- ze niet in de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, zone III (natuur, landschap cultureel erfgoed, landbouw) of zone IV (natuur) worden gebouwd en in principe niet in belangrijke weidevogel- en ganzengebieden worden geplaatst;
- de turbines in belangrijke weidevogel- en ganzengebieden alleen worden geplaatst langs spoorlijnen en gebiedsontsluitingswegen die al veel verstoring voor vogels geven;
- een goede landschappelijke inpassing moet worden gemaakt door een relatie te leggen met de bebouwde omgeving of (spoor)wegen.

De gemeentelijke windenergie-ambitie

Globaal ambitieniveau

Om een gemeentelijke doelstelling of ambitie op het gebied van windenergie te berekenen wordt als referentiepunt gebruikt de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid van het Rijk. Daarin is een landelijke doelstelling opgenomen van 5% duurzame energie in 2010 en 10% in 2020. Het aandeel windenergie is daarin 17%. Deze doelstelling is door het Rijk vertaald naar een nationale windenergie-doelstelling van 1500 MW op land in 2010.

Deze doelstelling kan worden doorberekend naar de gemeente Deventer:

- Het energieverbruik van de gehele gemeente in 2010 en 2020 is 364 miljoen m³ aardgas equivalenten (a.e.) (op basis van een conservatieve schatting van 0 % toename vanaf 1994);
- Een beoogd aandeel van 5% duurzame energie in het energieverbruik in 2010:
364 miljoen a.e. x 5% = 18,2 a.e.
- Een beoogd aandeel van 10% duurzame energie in het energieverbruik in 2020:
364 miljoen a.e. x 10% = 36,4 a.e.
- Een beoogd aandeel windenergie van 17 % in het totaal aan duurzame energie in 2010:
18,2 a.e. x 17% = 3,1 miljoen m³ a.e. Voor de opwekking van deze hoeveelheid energie is in Deventer een windenergievermogen van ca. 6 MW nodig;
- Een beoogd aandeel windenergie van 17% in het totaal aan duurzame energie in 2020:
36,4 a.e. x 17% = 6,2 miljoen m³ a.e. Daarvoor is in Deventer een windenergievermogen van ca. 12 MW nodig.

De globale ambitie van Deventer ligt tussen 6 en 12 MW.

Verfijning ambitieniveau

Voor het bepalen van een meer exacte ambitie spelen de volgende overwegingen een rol:

- In de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid is afgewogen hoeveel de afzonderlijke mogelijkheden voor duurzame energie (wind, zon en bio-energie) op landelijk niveau moeten bijdragen aan de reductie van de CO₂-uitstoot. Wanneer deze doelstellingen op bovenstaande, evenredige manier worden doorberekend naar de situatie in Deventer, leidt dat voor windenergie tot de volgende referentiegetallen voor respectievelijk 2010 en 2020:

Duurzame Energie	Aandeel in landelijke doelstelling	Deventer 2010	Deventer 2020
Windenergie	17%	4 turbines van 1,5 MW	8 turbines van 1,5 MW
Zon- PV	2%	15.000 zonnepanelen	29.000 zonnepanelen
Zon-thermisch	4%	3.300 zonneboilers	6.600 zonneboilers
Warmte/koude-opslag	6%	10 projecten warmte/koudeopslag a 500 woningen	20 projecten warmte/koudeopslag a 500 woningen
Omgevingswarmte	17%	6.000 warmtepompen in woningen	12.000 warmtepompen in woningen
Waterkracht	2%	Niet uitvoerbaar	Niet uitvoerbaar
Bio-energie	52%	2,3 MW bio-energie op basis van decentrale verbranding, ingevuld door 12.000 ton biomassa	4,6 MW bio-energie op basis van decentrale verbranding, ingevuld door 24.000 ton biomassa

- Het door de gemeente Deventer te formuleren windenergiebeleid zal voor de komende 10 jaar duidelijkheid moeten bieden. Het beleid zal mogelijkheden moeten bieden voor het opwekken van een hoeveelheid windenergie van tenminste 6 MW. Ook de economische en technische levensduur van een windturbine (resp. ca. 10 en 15 jaar) noodzaakt tot het kiezen van een ambitie die aansluit bij de voor het jaar 2010 geformuleerde ambitie.
- In het gemeentelijk energiebesparingsplan van 1997 staat als doelstelling om 'zoveel als maatschappelijk gezien haalbaar is de toepassing van duurzame energie te stimuleren'
- In het Milieubeleidsplan 2003-2008 staat als ambitie dat in 2020 circa 10 % van het energieverbruik in de gemeente op duurzame wijze wordt opgewekt.
- De (gemeentelijke) kosten en inspanningen voor het realiseren van voldoende duurzame energie uit zon-PV, zonneboilers, warmtepompen en warmte-koude opslag zijn relatief hoog en er zijn geen mogelijkheden voor de winning van energie uit waterkracht.
- De toepassing van windenergie gaat voor de gemeente Deventer niet met kosten gepaard en voor de toekomstige exploitanten is windenergie een rendabele activiteit.
- De elektriciteitsopbrengst van 1 turbine van 1,5 MW komt overeen met het elektriciteitsverbruik van ca. 850 huishoudens.
- De bijdrage in de CO₂-reductie door de toepassing van windenergie is relatief gemakkelijk te realiseren: 1 windturbine van 1,5 MW staat gelijk aan de CO₂-reductie door 30.000 zonnepanelen of 3.300 zonneboilers.

Gezien de goede verhouding kosten/opbrengst is windenergie dus een goede mogelijkheid om de ambitie voor duurzame energie van 5% van het energiegebruik te realiseren.

Omdat Deventer niet ligt in de meest windrijke gebieden, ligt de ambitie voor windenergie in Deventer iets lager dan de landelijke ambitie voor 2020 van 5 % duurzame energie waarvan 17 % windenergie. Het nu op te stellen beleid moet ruimte bieden om de doelstellingen voor 2010 over 6 jaar te kunnen halen.

=> Daarom streeft de gemeente Deventer naar een totaal windturbinevermogen op het gemeentelijk grondgebied van 6 MW.

De ruimtelijke beperkingen

Om deze ambitie te kunnen halen is ruimte nodig om windenergie op te wekken. Geschikte locaties voor het opwekken van windenergie moeten voldoen aan ruimtelijke, landschappelijke en milieutechnische randvoorwaarden. Bij het zoeken naar geschikte locaties voor het plaatsen van windturbines dient rekening te worden gehouden met

beperingen die wetgeving en beleid op Europees, nationaal en provinciaal niveau met zich meebrengen. In onderstaande tabel is aangegeven welke gebieden zijn uitgesloten (harde uitsluitingen) of minder geschikt (minder harde beperkingen) en uit welke wetgeving of beleid deze beperking voortkomt.

Gebied	Beperking
EU-Vogelrichtlijngebieden + een zone van 500 meter (i.v.m. externe werking)	Uitgesloten Daarbuiten met de afstand toenemende geschiktheid
Provinciale Ecologische Hoofdstructuur	Uitgesloten
Een gebied van 600 meter rondom de straalzendmast van KPN	Uitgesloten
Straalpaden van KPN (ca. 200 meter breed)	Uitgesloten
Een zone van 2 x 50 meter langs hoogspanningsleidingen	Uitgesloten
Laagvliegroute van ministerie van Defensie, inclusief navigatietolerantie van 2 x 1850 meter	Uitgesloten
Autoweg A1 + een zone van 50 meter buiten vluchtstrook	Uitgesloten
Geconcentreerde woonbebouwing, inclusief een zone van 500 meter daaromheen.	Uitgesloten
Cultuurhistorisch landschap (provinciaal beleid)	Ongeschikt
Ruimte voor de rivier (beleid Rijkswaterstaat)	Ongeschikt
Karakteristiek waardevol landschap: besloten kleinschalig landschap (provinciaal beleid)	Ongeschikt
Natuurmonumenten, strategische groenprojecten en natuurontwikkelingsgebieden	Uitgesloten
Nota Belvédère (cultuurhistorie)	N.v.t. (wel worden in een later stadium concrete plannen getoetst aan landschappelijke inpassing)

De zoekgebieden en locaties

Op basis van bovenstaande uitsluitingen en beperkingen is in een geografisch informatiesysteem (GIS) een multicriteria-analyse uitgevoerd. Hierbij is het grondgebied van de gemeente Deventer voor elk thema beoordeeld op geschiktheid voor het plaatsen van windturbines. Wanneer de mate van geschiktheid van gebieden voor al de thema's uit de bovenstaande tabel wordt 'opgeteld', komen onderstaande gebieden als meer of minder geschikt naar voren (zie bijgevoegde kaart). Op grond van de beschikbare ruimte is voor elk gebied het maximaal aantal te plaatsen windturbines aangegeven.

De noordoosthoek van de gemeente tussen Okkenbroek en het magazijnencomplex "Lettele".

Dit gebied heeft een relatief open karakter met verspreide bebouwing. Besloten is ervan af te zien om deze locatie aan te wijzen als windenergielocatie. Het buitengebied van Deventer laat een relatief kleinschalig landschap zien, en gesteld wordt dat windturbines niet in dit landschap passen. Windmolens voegen weinig toe aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied omdat zij alleen gewenst zijn als zij grote ruimtelijke structuren accentueren of geleiden. In het (kleinschalige) landelijk gebied in de noordoosthoek van de gemeente Deventer is dit op geen enkele plaats het geval.

Dat dit gebied in de voorlopige plannen voor de reconstructie van het buitengebied wordt aangemerkt als een intensiveringsgebied voor agrarisch-economische activiteiten doet hier niets aan af.

Het provinciaal landschapsbeleid is er daarnaast op gericht om rondom planvorming en – uitvoering zoveel mogelijk rekening te houden met de waarden van gebieden en de karakteristieke openheid. De grote afwisseling aan landschappen maakt Overijssel aantrekkelijk, waarbij het met name gaat om de variatie in schaal en de mate van openheid. Het plaatsen van windturbines in de noordoosthoek van de gemeente kan gezien worden als een grootschalige ontwikkeling die niet past in dit beleid.

Magazijnencomplex “Lettele”

Binnen het hierboven genoemde gebied bevindt zich het magazijnencomplex “Lettele” van het ministerie van Defensie. Dit terrein kan gekarakteriseerd worden als militair bedrijventerrein en distributiecentrum. Het magazijnencomplex is gelegen in een kleinschalig landschap, waarin zoals boven reeds aangegeven een windturbine niet op zijn plaats is. Het magazijnencomplex Lettele wordt daarom niet aangewezen als mogelijke locatie voor een windturbine.

Toekomstig bedrijvenpark A1.

Dit gebied langs de A1 wordt ontwikkeld tot bedrijventerrein. Plaatsing van windturbines, evenwijdig aan de A1, sluit goed aan bij de provinciale en gemeentelijke voorkeur voor plaatsing op bedrijventerreinen of in de nabijheid van grootschalige infrastructuur. Marktpartijen hebben reeds belangstelling getoond voor de ontwikkeling van deze windenergielocatie. De ligging ten noordoosten van het open en vlakke stroomdal van de IJssel is uit oogpunt van de te verwachten elektriciteitopbrengst (de overheersende windrichting is ZW) gunstig. Het maximaal te plaatsen vermogen is ca. 4,5 MW. In de uitgevoerde GIS-analyse is rekening gehouden met de straalpaden van de KPN die in of naast het plangebied liggen.

Bolwerksweide en langs de A1-brug

Bolwerksweide is een zeer open gebied dat deel uitmaakt van het oude stroomdal van de IJssel. Het gebied ligt binnendijks, maakt geen deel uit van de provinciale EHS en Vogelrichtlijngebied, maar grenst daar wel aan.

Omdat schadelijke effecten op vogels niet onwaarschijnlijk zijn en vanwege de externe werking van het Vogelrichtlijngebied, achten wij deze locatie niet geschikt voor het plaatsen van een windturbines, tenzij initiatiefnemers kunnen aantonen dat geen nadelige effecten op vogels zullen optreden.

Een andere mogelijkheid in dit gebied is om 1 of 2 turbines langs de brug van de A1 te plaatsen. Daarmee zou een landschappelijk-visuele verbinding gemaakt worden met windturbines op het bedrijventerrein A1. Echter het plaatsen van windturbines langs de brug leidt waarschijnlijk tot schadelijke effecten voor vogels (ganzen en zwanen). Ook voor deze locaties geldt daarom dat turbines hier niet gewenst zijn.

Bestaande bedrijventerreinen.

Op bestaande terreinen is alleen ruimte wanneer de daar gevestigde bedrijven op hun ‘eigen’ terrein ruimte zouden willen maken. Op reststroken, groenstroken of andere openbare delen van deze terreinen is onvoldoende ruimte. Wanneer één of enkele bedrijven op Bergweide, het Hanzepark, Kloosterlanden of eventueel Weteringen, plannen zouden hebben voor de plaatsing van een windturbine, kan hieraan medewerking worden verleend, mits wordt voldaan aan de geldende normen betreffende o.a. veiligheid en geluid. Eventuele mogelijkheden lijken met name gezocht te moeten worden op de terreinen van bedrijven aan het kanaal. Het maximaal te plaatsen vermogen bedraagt ca. 1 a 2 MW.

Ten zuiden van Wechelerveld.

In dit gebied, ten noorden van Schalkhaar en grenzend aan de voormalige stortplaats Wechelerveld is eventueel ruimte voor 3 turbines van ca. 1,5 MW. Hoewel de genoemde harde beperkingen dit gebied niet uitsluiten, zijn mogelijke belemmeringen de nabijheid van de aaneengesloten woonbebouwing in Schalkhaar (afstand ca. 600 m.) en de ecologische

en recreatieve zone rond de Zandwetering. Ook uit oogpunt van windaanbod en elektriciteitopbrengst is de ligging aan de noordoostzijde van de stad niet gunstig. Bovendien is dit gebied in het Structuurplan aangewezen voor woningbouw (lange termijn).

Geschikte gebieden; zoekgebieden

Zoekgebieden die in beginsel het meest geschikt zijn voor de plaatsing van windturbines zijn:

Locatie	Technisch maximaal te plaatsen vermogen in MW per locatie
Bedrijventerrein A1	4,5
Locaties op bestaande bedrijventerreinen	2

Initiatieven en projectvoorstellen binnen deze zoekgebieden zullen worden getoetst aan wettelijke normen (veiligheid, geluid etc.), het provinciaal beleid en landschappelijke en milieutechnische criteria (zie hieronder).

Plaatsing in overige gebieden is vanwege de genoemde harde belemmeringen of om landschappelijke redenen uitgesloten. Aan initiatieven in deze gebieden zal geen medewerking worden verleend.

Beleidsvaluatie bij 6 MW of na vijf jaar

In verband met de gemeentelijke ambitie (het creëren van ruimte voor 6 MW windturbinevermogen), zal wanneer het totale in de gemeente geplaatste vermogen 6 MW bedraagt het gevoerde beleid geëvalueerd worden op basis waarvan eventueel nieuw beleid zal worden vastgesteld. Indien vijf jaar na vaststelling van dit beleid het geplaatste vermogen nog geen 6 MW bedraagt, zal het beleid eveneens worden geëvalueerd.

Toetsingskader

Initiatieven c.q. aanvragen voor bouw- en milieuvergunning voor het plaatsen van windturbines zullen worden getoetst aan de geldende wettelijke normen en het voorliggende beleidsplan en dienen te passen in het provinciaal windenergiebeleid dat is vastgelegd in het huidige interim-beleid en in een op dit beleidsterrein toekomstige herziening van het Streekplan.

Toetsingskader betreffende milieu en hinder

Projecten die vallen onder de werkingssfeer van de Algemene Maatregel van Bestuur 'voorzieningen en installaties' (besluit van 18 oktober 2001) zullen getoetst worden aan de in deze AMvB gestelde normen en richtlijnen. Het gaat dan om projecten die kleiner zijn dan 15 MW in totaal en waarbij zich geen geluidsgevoelige bestemmingen (woningen) op een afstand bevinden van minder dan 4 maal de ashoogte van de turbine (4 maal ca. 80 m. is ca. 320 m.). Voor projecten groter dan 10 MW geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht en eventueel het doorlopen van een m.e.r.-procedure.

Binnen de AMvB en een eventuele m.e.r.-procedure zal gelet worden op de volgende aspecten:

- Geluidbelasting op woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen in de omgeving;
- Eventuele hinder door schaduwwerking en schittering;
- Veiligheid van personen, gebouwen en installaties;
- Eventuele overige hinder of schade.

Toetsingskader betreffende lokale landschappelijke kwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit van het voorgenomen windenergieproject wordt als volgt getoetst:

- Solitaire turbines zijn alleen toegestaan op bestaande of nieuwe bedrijventerreinen;
- Voor groepen (lijnopstelling) van windturbines gelden de volgende voorkeuren:

- Plaatsing bij voorkeur met gelijke onderlinge afstanden;
- Plaatsing bij voorkeur op één lijn of plaatsing afgestemd op ruimtelijke structuur van de directe omgeving;
- Eventueel gebruik van kleuren in afstemming met directe omgeving;
- Eenheid in ashoogte, rotordiameter en uiterlijke verschijning;
- Zorgvuldige inpassing in het landschap.
- Maat en schaal van de turbines moeten passen in de maat en schaal van het landschap, ook voor wat betreft de ruimtelijke impact op de omgeving.
- Het beleid is erop gericht om geschikte locaties optimaal te benutten.

Toetsingskader betreffende draagvlak

- Getoetst wordt het draagvlak bij omwonenden en de mate waarin zij en andere betrokkenen bij de planvorming en de exploitatie kunnen participeren.
- Verder zullen initiatieven worden getoetst op de ruimtelijke onderbouwing van het plan.

Conclusies

De gemeente Deventer benoemt de volgende zoekgebieden voor windenergie:

Locaties

- Bedrijventerrein A1
- Locaties op bestaande bedrijventerreinen

Het gaat hier om *zoekgebieden*, de uiteindelijke realisatie van windturbines op deze locaties is afhankelijk van:

- Bereidheid van marktpartijen om werkelijk te investeren;
- Ruimtelijke, landschappelijke, milieutechnische en economische afweging op specifiek locatie niveau en concurrentie met andere functies (bedrijven, verkeerswegen, groenvoorzieningen, parkeerterreinen, etc.);
- Overige ruimtelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld de voortgang van de ontwikkeling van A1 als bedrijventerrein);
- Lokaal maatschappelijk draagvlak.

Na het bereiken van een totaal van 6 MW, of anders na vijf jaar, zal het gemeentelijk windenergiebeleid, inclusief de zoekgebieden, worden geëvalueerd.

Initiatieven of plannen voor de plaatsing van windturbines in de zoekgebieden zullen de 'normale' procedure van vergunningverlening, met de daarbij behorende inspraak etc., dienen te doorlopen.

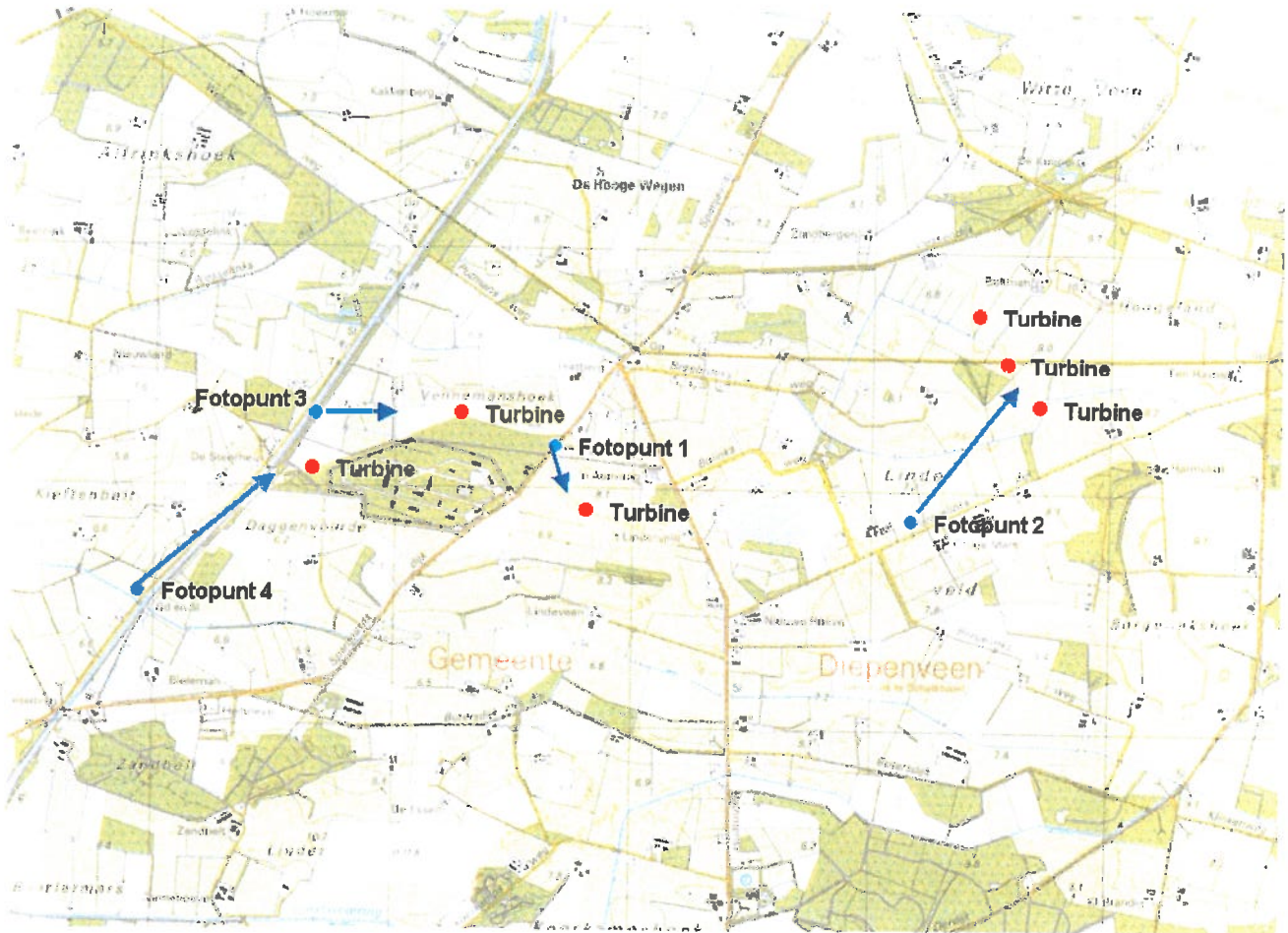
De volgende stappen dienen te worden gezet:

1	Vaststellen van ontwerp beleidsplan windenergie Deventer door College van B&W (vrijgeven voor inspraak)
2	Start inspraakprocedure (ter visie legging, verwerken van zienswijzen)
3	Vaststellen beleidsplan windenergie Deventer door Raad
4	Uitvoering: Initiatiefnemers kunnen projecten in de zoekgebieden indienen, die worden getoetst aan het toetsingskader en de normale vergunningsprocedure zullen doorlopen.

Bijlagen:

1. Visualisaties van windturbines in Deventer
2. Indicatieve kaart potentiële locaties windenergie gemeente Deventer
3. Bouwplaat windturbine

Ad 1. Visualisaties van windturbines in Deventer

Visualisatie windturbines: fotopunt 1

Visualisatie windturbines: fotopunt 2

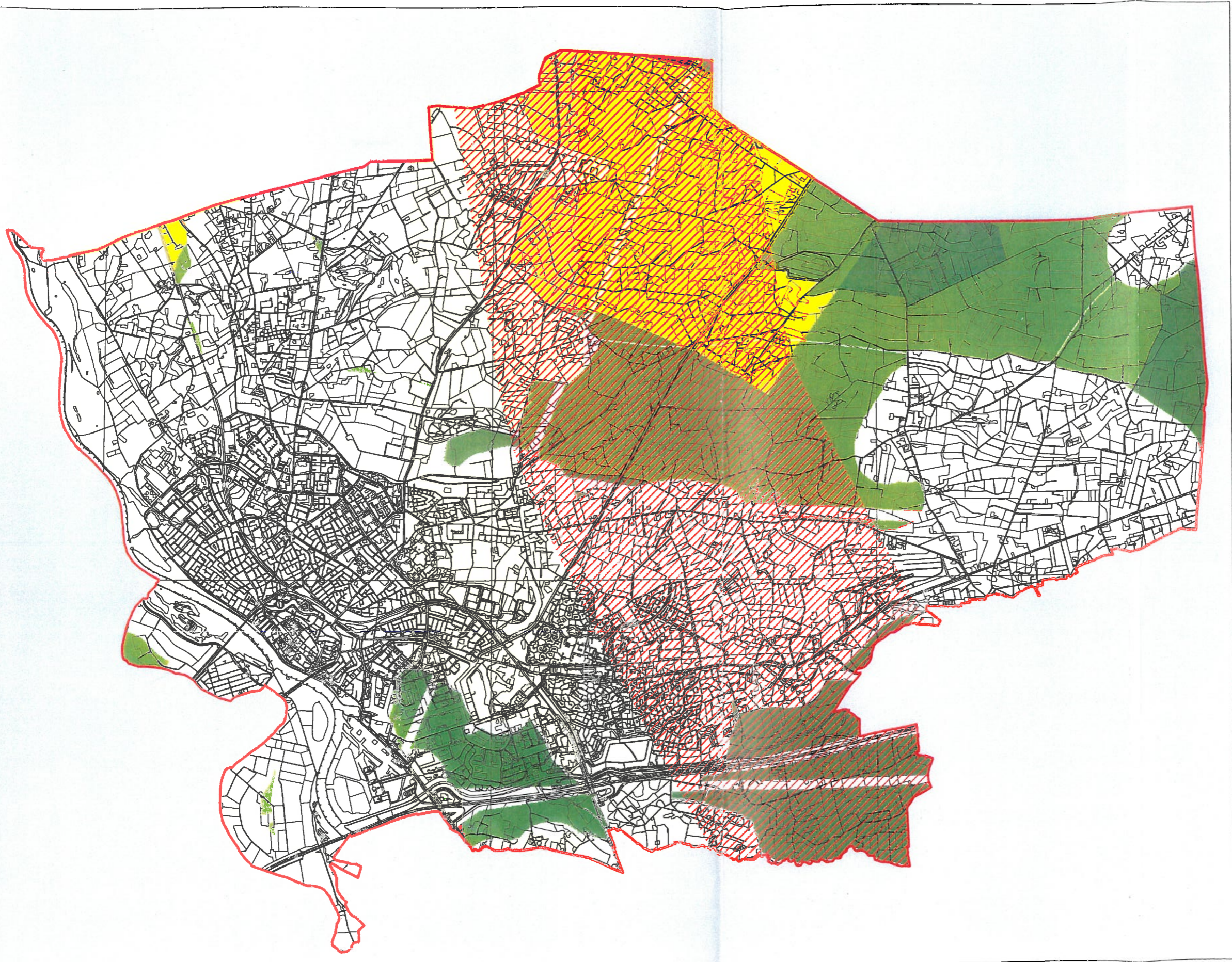
Visualisatie windturbines: fotopunt 3

Visualisatie windturbines: fotopunt 4

Ad 2. Indicatieve kaart potentiële locaties windenergie gemeente Deventer

Indicatieve kaart potentiële locaties windenergie gemeente Deventer

- Deventergrens
- Laagvliegroute
- Topografie

Toelichting:

Wit:	uitgesloten
geel:	matig geschikt
lichtgroen:	geschikt
donkergroen:	zeer geschikt

Bijlage 3

Maak uw eigen windmolen door bovenstaande onderdelen uit te knippen en in elkaar te plakken. Tip: u kunt deze bouwplaat ook kopiëren en vergroten!

